

Тема 5. Облік процесу виробництва продукції, виконання робіт та послуг

5.1. Облік процесу виробництва продукції

5.2. Калькулювання собівартості

5.1. Облік процесу виробництва продукції

Процес виробництва – це сукупність взаємопов'язаних процесів праці і природних процесів, в результаті яких відбувається перероблення продуктів природи, сировини та матеріалів у предмети споживання і засоби виробництва. Процес виробництва на підприємстві складається із основних, допоміжних і обслуговуючих процесів.

Основний процес – це процес безпосереднього виробництва продукції.

Допоміжні процеси – це процеси забезпечення основного виробництва ресурсами, проведення ремонтів устаткування, тощо.

Обслуговуючі процеси – це процеси, що обслуговують основні і допоміжні процеси (складські, транспортні операції тощо).

За дебетом рахунку 23 "Виробництво"

відображаються всі витрати, безпосередньо пов'язані з випуском продукції, виконанням робіт та наданням послуг, тобто прямі витрати.

Непрямі витрати попередньо обліковують на збірно-розподільчому рахунку 91 "Загальновиробничі витрати", а наприкінці місяця після їх розподілу за об'єктами калькулювання за певним критерієм списують у дебет рахунка 23 "Виробництво".

За дебетом рахунку 23 "Виробництво"

відображаються прямі матеріальні, трудові та інші прямі витрати, а також розподілені загальновиробничі витрати і втрати від браку продукції (робіт, послуг) з технологічних причин, **за кредитом** - вартість фактичної виробничої собівартості заведеної виробництвом готової продукції (у дебет рахунків 26, 27), вартість виконаних робіт і послуг (у дебет рахунку 90), собівартість виготовлених у допоміжних (підсобних) виробництвах виробів, робіт, послуг (інструменту, енергії, ремонтно-транспортних послуг тощо).

Рахунок 23 "Виробництво"

Цей рахунок призначений для узагальнення інформації про витрати на виробництво продукції (робіт, послуг).

Аналітичний облік за рахунком 23 "Виробництво" ведеться за видами виробництв, за статтями витрат і видами або групами продукції, що виробляється.

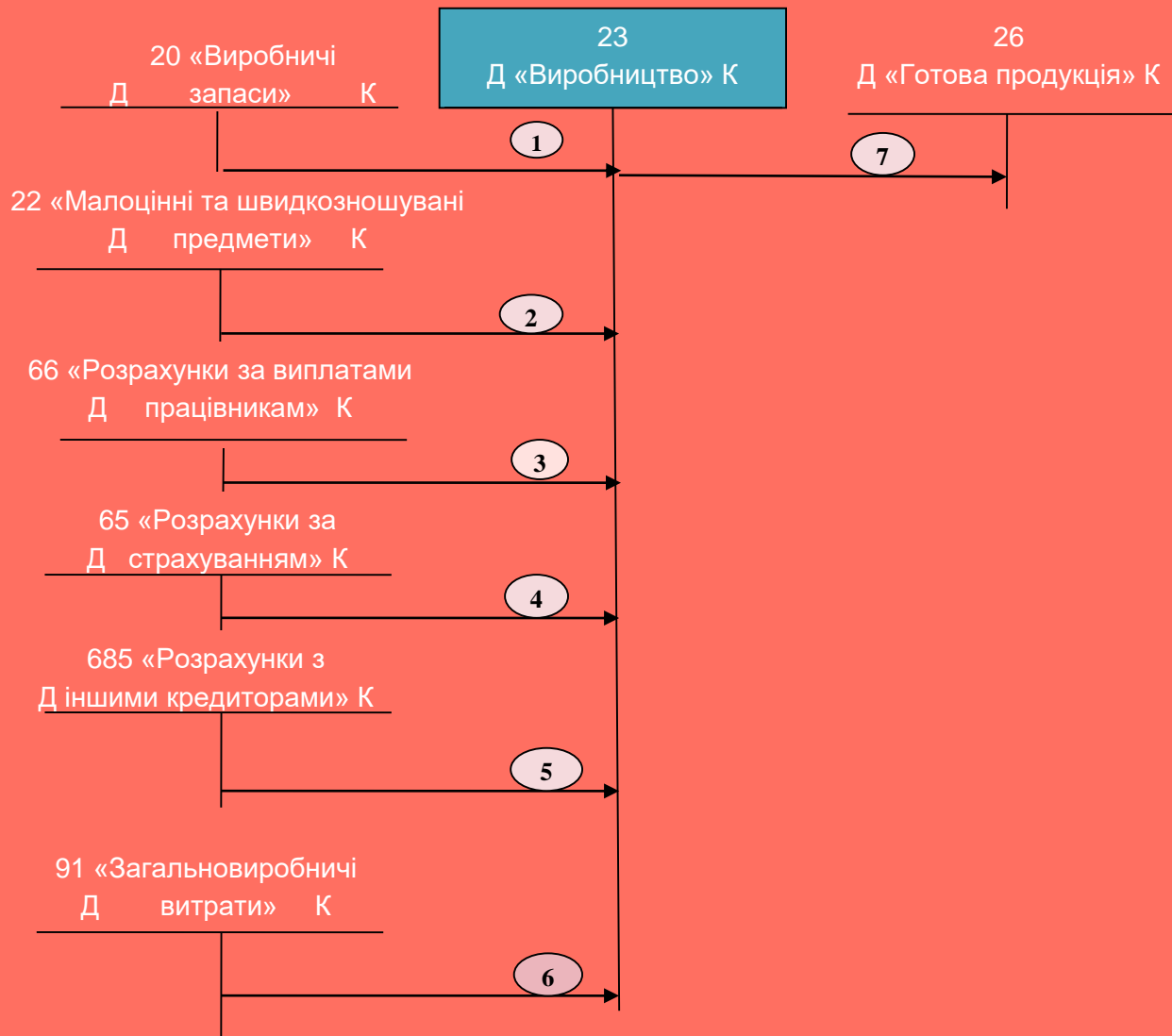

Рис. 1. Модель відображення в бухгалтерському обліку процесу виробництва готової продукції

Примітки:

- 1.** Списано виробничі запаси на виробництво продукції.
- 2.** Списано малоцінні та швидкозношувані предмети на виробництво продукції.
- 3.** Нараховано заробітну плату працівникам за виготовлення продукції.
- 4.** Нараховано єдиний соціальний внесок на заробітну плату працівникам за виготовлення продукції.
- 5.** Включено до собівартості продукції рахунки за водопостачання та водовідведення, електроенергію тощо.
- 6.** Списано змінні та розподілені постійні загальновиробничі витрати на виробництво продукції.
- 7.** Оприбутковано готову продукцію з виробництва.

Позитивним результатом виробничого процесу є готова продукція, напівфабрикати і незавершене виробництво, внаслідок використання яких підприємство одержують значні економічні вигоди.

Готова продукція – продукція, що виготовлена на підприємстві, і призначена для продажу і відповідає технічним та якісним характеристикам, передбаченим договором або іншим нормативно-правовим актом.

Напівфабрикати – це продукція, що підлягає подальшій обробці або використовується як складова частина іншого складнішого виду продукції. Напівфабрикат одночасно є предметом праці та продуктом праці.

Незавершене виробництво – це не закінчені обробкою і складанням деталі, вузли, вироби та незакінчені технологічні процеси.

При напівфабрикатному способі виробництва, якщо продукція не пройшла всіх установлених технологічним процесом стадій виробництва, утворюються напівфабрикати, які можуть бути реалізовані споживачам, і незавершене виробництво; а при безнапівфабрикатному способі – тільки незавершене виробництво.

Відходи зазвичай виникають внаслідок недоліків технологічного процесу, їх використання неможливо без додаткової обробки або потребують додаткових витрат на утилізацію, тому економічні вигоди від їх використання практично відсутні.

5.2 Калькулювання собівартості

Калькуляція — це спосіб групування витрат для обчислення собівартості, виконаних робіт і наданих послуг, виробленої, реалізованої продукції, запасів.

Калькулювання собівартості — це процес обчислення вартості об'єкта обліку, який здійснюють різними методами залежно від виду, типу й характеру організації виробництва (надання послуг).

Об'єкт витрат — це продукція, роботи, послуги, вид діяльності, які потребують визначення пов'язаних із їх виробництвом (виконанням) витрат.

Таблиця 1

Зведені дані для розрахунку собівартості ТзОВ «Вишукана» річні

№ з/п	Статті витрат	Види продукції			Сума, грн.
		Жіночий костюм «Нарада»	Жіночий костюм «Подія»	Жіночий костюм «Комфорт»	
1	2	3	4	5	6
Обсяг виробництва на рік		1400	2000	1350	
1	Сировина і матеріали	852600	1218000	680400	2751000
2	Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби, роботи і послуги виробничого характеру сторонніх підприємств і організацій	4500	6000	5500	16000
3	Паливо та енергія на технологічні цілі	5632	5632	5632	16896
4	Зворотні відходи	–	–	–	–
5	Основна заробітна плата	60000	60000	60000	180000
6	Додаткова заробітна плата	12000	12000	12000	36000
7	Відрахування на соціальне страхування	15840	15840	15840	47520
8	Витрати на утримання та експлуатацію устаткування	66218	66218	66220	198656
9	Загальновиробничі витрати	140192	140192	140192	420576
Разом		1156982	1523882	985784	3666648

Таблиця 2

Розрахунок виробничої собівартості
кожного виробу ТзОВ «Вишукана»

№ з/п	Вид продукції	Загальні витрати на виробництво, грн.	Обсяг виготовлення, од.	Виробничі витрати на од. продукції, грн.
1	Жіночий костюм «Нарада»	1156982	1400	$1156982:1400=826,42$
2	Жіночий костюм «Подія	1523882	2000	$1523882:2000=761,94$
3	Жіночий костюм «Комфорт»	985784	1350	$985784:1350=730,21$